

Силабус
навчальної дисципліни
Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація
Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Расторгуєва Ірина Сергіївна
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=306#section-1
Контактний тел.	050-146-46-55
Е-mail викладача:	irarastorgu@gmail.com
Графік консультацій	Середа 12.50-13.30 год. Субота 08.00 – 09.20 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	10	14	66	екзамен

Семестр: 7

Мова навчання: українська

Ключові слова: здоров'я, хвороба, системи організму, діти з проблемами в розвитку, ерготерапія, сенсорна інтеграція, мозочкова стимуляція, сенсомоторна корекція, освітня кінезіологія.

Мета та предмет курсу: Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати у студентів базові знання із застосування тілесно-орієнтованих практик, які можуть використовуватися в роботі з дітьми, що мають проблеми в розвитку, навчанні, поведінці та методик, таких як ерготерапія, сенсорна інтеграція, мозочкова стимуляція, сенсомоторна корекція, освітня кінезіологія.; знання загальних теоретичних положень і принципів роботи з зазначеними методами, використання гри та вправи, спеціального обладнання.

Предметом вивчення курсу є організація систем організму дитини та механізми їх діяльності; чинники захворюваності або відхилення у поведінці, механізми корекції і адаптації.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 3. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; упроваджувати здоров'я-збережувальні, профілактичні та оздоровчі технології в педагогічній діяльності.

ФК 10. Здатність розуміти й уміти пояснити будову, функції, життєдіяльність організму людини.

ПРН 21. Уміти вчитися і оволодівати сучасними знаннями впродовж життя, володіти прийомами самовдосконалення.

ПРН 22. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ПРН 14. Знати основні закони й положення теорії здоров'я та здорового способу життя; демонструвати готовність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ПРН 10. Знати будову й функції, організму людини, особливості його життєдіяльності.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Технології корекції при вадах розвитку дітей грудного віку (до 1 року життя).

Морфологічні та функціональні особливості нервової системи, кісткової системи. Вікові зміни в системі крові. Морфологічні зміни та основні функціональні параметри серцево-судинної та дихальної систем дітей першого року життя. Морфологічні та функціональні особливості м'язів. Рухова активність дітей першого року життя. Особливості рухових якостей Лікувальна фізична культура для дітей групи ризику і хворих першого року життя. Природні та при формовані фізичні фактори у реабілітації хворих дітей першого року життя.

Змістовий модуль 2. Реабілітаційні технології при вадах розвитку ОРА дітей.

Реабілітація дітей з вродженою дисплазією кульшового суглобу і вивиху стегна. Клінічна характеристика. Клишоногість. Клініка. Засоби реабілітації. Складання комплексів вправ ЛФК. Фізична реабілітація дітей з вродженою м'язовою кривошиєю. Клінічний перебіг захворювання. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ. Реабілітаційні технології при порушеннях постави та сколіозі. Завдання, засоби та форми ЛФК при порушеннях постави та сколіозі. Методика проведення занять при дефектах постави та сколіозі. Завдання, засоби та форми ФВ при плоскостопості. Методика проведення занять при плоскостопості. Профілактика порушень постави та плоскостопості.

Змістовий модуль 3. Реабілітаційні технології при вадах зору та слуху у дітей.

Загальні відомості про глухоту. Завдання та засоби ЛФК при дефектах слуху. Особливості корекційно-педагогічної роботи з глухими дітьми. Стан розвитку рухової активності дітей з вадами слуху. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним слухом у різному віці. Форми занять фізичною культурою у шкільному віці. Фізичні методи відновлення фізичного здоров'я при вадах слуху. Масаж при порушеннях слуху. Основи реабілітації осіб з вадами слуху.

Загальні відомості про зір та основні вади зору. Завдання ЛФК при вадах зору. Засоби профілактики порушень зору. Особливості методики ФВ при вадах зору. Стан фізичного розвитку дітей різного віку з вадами зору. Особливості лікувальної фізичної культури для осіб із порушеним зором у різному віці. Форми занять фізичною культурою у шкільному віці. Особливості занять фізкультурою при міопії. Ступені порушення зору. Причини інвалідності по зору. Завдання, мета і принципи фізичної реабілітації при захворюваннях зорового аналізатору. Фізичні методи відновлення фізичного здоров'я при вадах зору. Масаж при порушеннях зору.

Змістовий модуль 4. Реабілітаційні технології дітей з порушенням мовлення.

Сучасні методики в реабілітації дітей з мовленнєвими порушеннями. Дельфінотерапія. Іпотерапія. Кольоротерапія. Авторські методики Шведової, Д'якової, Петьо, Войта-терапія, Бобат-терапія. Гімнастика для стимуляції мовленнєвих центрів. Дихальні методики в оздоровленні дітей з порушенням мовлення. Методика О. М. Стрельникової. Методика К. П. Бутейко. Методика Іванова.

Змістовий модуль 5. Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Сенсомоторний розвиток дитини в період дошкілля. Сприймання як базовий пізнавальний процес дошкілля дитиною. Участь нервової системи у пізнаванні світу дитиною: рецептори, провідні шляхи, проекційні зони.

Характер та розвиток перцептивних дій. Поетапна реалізація програми сенсомоторного розвитку дитини, її тісний зв'язок з розвитком моторної системи. Теорія сенсорної інтеграції. Порушення сенсорної інтеграції. Виявлення порушень сенсорної інтеграції. Порушення роботи вестибулярної системи. Порушення планування рухів (діспраксія розвитку). Пропріоцептивна система і м'язовий тонус. Порушення двосторонньої координації. Порушення тактильного сприйняття. Порушення зорового сприйняття. Порушення слухового сприйняття. Порушення сенсорної інтеграції у дітей з аутизмом.

Змістовий модуль 6. Теорія сенсорної інтеграції та методики її практичного застосування.

Методики сенсомоторної корекції. Основні складові сенсомоторної корекції: Дихальні вправи. Окорухові вправи. Повзання. Масаж. Вправи на формування просторових уявлень. Формування взаємодії півкуль. Розвиток ритмів. Вправи для розвитку дрібної моторики рук. Ігри та вправи на розвиток зорово-моторної координації.

Методика стимуляції мозочку. Теорія та обґрунтування методики. Програма Learning Breakthrough (Balometrics). Обладнання. Вправи, націлені на стимуляцію мозочку.

Методи навчання: Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення).

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Практичні: вправи, практичні роботи.

Методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

Метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу.

Метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів.

Метод створення ситуації новизни навчального матеріалу; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

Метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; метод письмового контролю; метод тестового контролю.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

закріплення знань, моделюючи ситуації з життя.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

мультимедійний проектор, інтернет-ресурси, лекційна аудиторія, таблиці, доступ до wi-fi

Навчально-методичний комплекс (зміст лекцій, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання екзамену та інше) завантажено на корпоративній освітній платформі ЗВО – Moodle БДПУ. До дисципліни Вас підкріплює викладач.

У разі он-лайн навчання, лекції та практичні заняття проводяться за розкладом в ZOOM (ідентифікатор постійної персональної конференції викладача – у розкладі). Система нарахування балів публічно висвітлюється в журналі оцінок (система Moodle).

Система оцінювання та вимоги: накопичувальна бально-рейтингова.

Ви отримуєте бали за кожне практичне заняття. Кількість балів визначається залежно від теми, змісту та складності виконаних завдань. Аналогічно оцінюються види самостійної роботи за кожний модуль. В кожному плані практичного заняття та завданнях до самостійної роботи прописано кількість балів та критерії оцінювання. Навчально - методичний комплекс даної дисципліни (робоча програма, силабус, лекції, плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, питання до екзамену) завантажені на корпоративній платформі ZOOM для Вашого зручного користування та успішного навчання.

У разі оф-лайн навчання, Ви отримуєте кількість балів наприкінці практичного заняття в академічний журнал.

У разі он-лайн та змішаного навчання, оцінювання відбувається аналогічно, лише оцінка виставляється в електронному журналі Moodle. Якщо Ви не були присутні на парі і завантажили виконане завдання до початку пари, оцінку можете побачити після її завершення. Якщо Ви завантажили завдання пізніше, Ви маєте повідомити викладача і чекати на оцінювання від 1-10 днів на платформі Moodle (електронний журнал).

	Оцінка за національною шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
--	-------------------------------	--------------------

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел:

Основні:

1. Баннікова Р.О. Сучасні підходи до проблеми комплексної реабілітації дітей шкільного віку / Р.О. Баннікова, Р.С. Бутов // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 3. – С. 47-51.
2. Бутов Р.С. Характеристика функціонального стану слабозорих дітей шкільного віку в умовах спеціалізованого навчального закладу / Р.С. Бутов // Молода спортивна наука України. – 2013. – Т.3 – С. 40-45.
3. Борщевська Л.В., Зіброва А.В., Іванова І.Б. та ін. На допомогу батькам, що мають дітей з особовими потребами.- К.: Український інститут соціальних досліджень, 2018.- 79с.
4. Витоки здоров'я дитини: навч.-метод. посібн. / Денисенко Н.Ф., Лиходід Л.В., Лупінович С.В., Михайліченко А.Ф. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. - 160 с.
5. Закон України Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Документ 2961-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 01.01.2020, підстава - 2671-VIII.
6. Левченко В.А. Фізична реабілітація в дитячому віці: навч. посіб. / В.А. Левченко, І.П. Вакалюк, В.М. Бондаренко, В.М. Макота, Н.П. Гайналь ;

Прикарпат. нац. ун-т ім. В.Стефаника; Івано-Франківський нац. мед. ун-т. - Івано-Франківськ: Видавн. ц-р Івано-Франківського нац.. мед. ун-ту, 2009. - 542 с.

7. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. - К: Олімпійська література, 2000. – 424с.

Допоміжні:

8. Вавіна Л.С. Навчання та реабілітація дітей і молоді з порушеннями зору / Л.С. Вавіна, Т.А. Жук // Дефектологія. – 1997. – № 3. – С. 39- 41.

10. Концепція спеціальної освіти осіб з психічними та фізичними вадами в Україні // Дефектологія. – 1996. - № 1. - С. 2-14.

11. Отрох Т. Фізіотерапевтична допомога дітям-логопатам / Тетяна Отрох // Дефектолог. – 2008. - № 2. – С. 29-30